

אוניברסיטת תל אביב
ביה"ס לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל

פרקטיקום לחץ וטראומה – גישה התנהגותית קוגניטיבית
Practicum stress and trauma - cognitive behavioral therapy

לקראת תואר שני
המסלול הקליני לטיפול במצבי לחץ וטראומה

סמסטר א' ו ב' תשעפ"ב 2021-2022
מס' קורס : 1110.4811.03

מועד הקורס: יום שני משעה 08.00 – 10.00

שם המרצה ורשביאק איל

משרד:
טלפון: 052-2644896
דוא"ל: ayalvar@machonvar.com
שעת קבלה: ימי ב' **בתיאום מראש**

הפרקטיקום הנו יישום שיטתי ומובנה של התערבות קלינית במצבי לחץ וטראומה, המחברת בתוכה את כל החומר התיאורטי והקליני אשר נלמד במהלך הלימודים במסלול הקליני לטיפול במצבי לחץ וטראומה.

מטרת הפרקטיקום היא לעקוב אחר ביצוע התערבות ישירה מתוכננת עם פונים שעברו חוויה טראומטית, טראומה חד פעמית או טראומה ממושכת ומורכבת. כל סטודנט/ית יתבקשו לבחור לפחות שלושה מקרים איתם יעבדו במהלך השנה, בגישות התנהגותיות קוגניטיביות ובהם תתמקד ההדרכה.

ההתערבות תבצע תוך כדי אבחון/הגדרת הבעיה, בחירת מטרות, בחירת אמצעים, שיחזור הטראומה, התמודדות עם מצבים דיסוציאטיביים, קביעת מדדים לבחינת תוצאות ההתערבות. ההדרכה תתייחס להיבטים אלו תוך התבוננות רפלקטיבית בתהליך ההתערבות.

מטלות הקורס:

- נוכחות חובה בכל השעורים.
- הצגת מקרה.
- השתתפות פעילה בדיונים ובהצגות המקרה
- הגשת תרגילים במהלך שנת הלימודים
- הגשת עבודה בסיום סמסטר א'
- הגשת עבודה בסיום השנה: ניתוח שיטתי של תהליך ההתערבות שנערך במהלך השנה.

הרכב הציון:

- נוכחות והשתתפות פעילה בשיעורים: 15%
- הערכת תהליך העבודה בפרקטיקום: 15%
- עבודת ביניים סמסטר א': ציון עובר/נכשל

- עבודת סיכום הפרקטיקום: 70%

תרגיל 1 - הכרות עם המטופלים

תרגיל הכרות עם המטופלים יוגש לקראת השבוע השני ללימודים (18.10.21)
בתרגיל זה יוצגו 3 המטופלים אשר בהם תטפלו במהלך השנה ותביאו לפרקטיקום.

1. הציגו פרטים דמוגרפיים של המטופל – (גיל, מצב משפחתי, השכלה, עיסוק, מגורים)
יש להימנע מפרטים שיכולים לחשוף את המטופל.
2. הציגו את הרקע של המטופל סביב אבני דרך ותיפקוד במהלך החיים , לרבות היסטוריה
טיפולית במידה ויש.
3. הציגו את הסיבה שבגללה הגיע לטיפול, תוך שימת דגש על הסימפטומים המפריעים.

היקף העבודה: עד 3 עמודים (עד עמוד לכל מטופל) ברווח כפול גופן Arial 12
מועד ההגשה: מועד ההגשה עד 18.10.21.

עבודת פרקטיקום שלב ראשון – סמסטר א'

עבודת סכום בסמסטר א', מקשרת בין תחומי התוכן הקשורים לתחום הבעיה, לדרכי אבחון, קבלת החלטות, ותעסוק בשלבים הראשונים של תהליך ההתערבות:

1. מבוא – מה המטרה של העבודה הזו ומה יהיה בה .
2. התייחסו למטופל אתו אתם עובדים השנה ומקבלים הדרכה במסגרת הפרקטיקום. הציגו את הפרטים הדמוגרפיים של המטופל (גיל, מצב משפחתי, השכלה, עיסוק, מגורים) יש להימנע מפרטים שיכולים לחשוף את המטופל.
3. הציגו את סיבת הפנייה לטיפול ואת ההיסטוריה של הבעיה, מדוע מגיע לטיפול דווקא עכשיו. יש להתייחס לתחום הבעיה כפי שהוא מופיע בספרות, (לא להרחיב בחלק התאורטי, רק לאזכר את תחום הבעיה) אך חשוב מאד להדגים כיצד כל תחום בעיה בא לידי ביטוי אצל מטופל זה.
4. סקרו את ההיסטוריה של המטופל: בכלל זה היסטוריה אישית, תולדות עבר פסיכיאטרי אישי ומשפחתי, היסטוריה של הטראומה, טיפולים קודמים (איזה טיפולים נעשו, מדוע הופסקו, מה הפיק מהם) .
5. המשיגו את הבעיה איתה הגיע המטופל: הדגש ביטויים התנהגותיים, כיצד תמדוד אותם, היבטים קוגניטיביים כיצד תמדוד איתם. הציגו את ההשערות הראשונות שלכם בהקשר לבעיה, היפותזת העבודה, נסו לתת לו אבחנה על פי ה DSM או ה ICD, ראו כיצד עונה על הקריטריונים של האבחנה.
6. **הגדירו את מטרת הטיפול במונחים של התנהגות, בנו רשימת הימנעויות וחיזוקים משמעותיים.**
7. הציגו את התוכנית הטיפולית שקבעת על כל שלביה.
8. סיכום – מה למדת מהעבודה מה הערך המוסף שלה .

פורמט ההגשה: יש להקפיד על כתיבה וציטוט על פי כללי ה- APA
היקף העבודה: עד 10 עמודים (כולל רשימה ביבליוגרפית) ברווח כפול גופן 12 Arial
מועד הגשה יפורסם בהמשך

רשימת קריאה

- קריאת חובה
- בק, ג'. ס. (2014) טיפול קוגניטיבי התנהגותי: מבוא לשיטה, כלים למטפלים ועוד. אח.
- גולדברג, י. (2005). חרדה ופאניקה: דרכי התמודדות. אח.
- חממה, ל. (2010) טיפול בגישה התנהגותית קוגניטיבית קונסטרוקטיביסטית בילדים שעברו פגיעה; תיאור מקרה. חברה ורווחה, 521-538.
- דורון, מ. (2016) טראומה והטיפול בה. הוצאת המחבר.
- ואן דר קולק, ב. (2021) נרשם בגוף מחו, נפש וגוף בריפוי מטראומה. פרדס.
- כהן, ג'.א. מנרינו, א. פ. ודבלינגר, א. (עורכים), (2012) CBT ממוקד טראומה לטיפול בילדים ונוער יישומים מעשיים. אח.
- להד, מ. ודורון, מ. (2015) SEE FAR CBT מעבר לטיפול התנהגותי קוגניטיבי. משאבים.
- מור, נ. מאירס, י. מרום, צ. וגלבע שכטמן, ד. (עורכים) (2011). טיפול קוגניטיבי התנהגותי בילדים, עקרונות טיפוליים. דיונון. (פרקים 1,2,3,8)
- מרום, צ. גלבע שכטמן, ד. מור, נ. ומאירס, י. (עורכים) (2011). טיפול קוגניטיבי התנהגותי במבוגרים עקרונות טיפוליים. דיונון. (פרקים 1,2,8)
- פרי, ט. (2008). טיפול פסיכודינמי וטיפול קוגניטיבי-התנהגותי – שילוב אפשרי? שיחות, כב (2), 135-142.
- פואה, ב'. ע. נקש, נ. האמברי, א. א. ורוטבאום, ב.א., (2014). טיפול בהפרעה פוסט טראומטית באמצעות חשיפה ממושכת: (PE) עיבוד רגשי של חוויות טראומטיות, דיונון.
- פידמן, ש.א. ובלייך קימלמן, מ.א. (2012) PTSD מעבר לפרוטוקול של טיפול התנהגותי קוגניטיבי התנהגותי. שיחות, כ"ו (2), 158-162.
- פיליפס, ט. (2013) טיפול קוגניטיבי התנהגותי בהפרעה פוסט טראומטית של ילדים ומתבגרים, בתוך: ק.ג. דווידי, (עורך) הפרעה פוסט טראומטית אצל ילדים ומתבגרים (עמ' 179-197). אח.
- פרידברג, ר. ד. מקלור, ג'.מ'. וגרסיה, ג'.ה. (2014) טכניקות טיפול קוגניטיביות בילדים ומתבגרים. אח.

פת'ר, ג'.ס. וקונאן, ק. ר. (2013) טיפול התנהגותי מקוגניטיבי לילדים שחוו טראומה
והתעללות, גישה בשלבים. אח.

רובין, ש. מלקינסון, ר. וויצטום, א. (2007). טראומה ואבל: סוגיות אבחנתיות וטיפוליות. שיחות,
כב (1), 5-11

• ריסיק, פ. ודרבי, ד. (2012) אופקים חדשים טיפול בתסמונת פוסט טראומטית בעזרת
עיבוד קוגניטיבי, קוגניטיקה- המרכז הישראלי לטיפול קוגניטיבי התנהגותי.

Doran, G.T., (1981) There's a S.M.R.T. way in write management's goal and
objectives. *Management Review*, 70;11 (pp. 35-35).

Greenberger, D. & Padesky, C.A. (2016) *Mind Over Mood*. Guilford.

Taylor, S. (2006) *Clinician's Guide to PTSD A Cognitive – Behavioral Approach*,
Guilford.